

Становище

От: Доцент, д-р Мария Тодорова Марикина

София, Университет за национално и световно стопанство, Катедра Икономика;
Научна специалност „Политическа икономия“, професионално направление 3.8
Икономика

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, професионално направление 3.8 Икономика в ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед No2365 /24.10.2019 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Автор на дисертационния труд: Елени Йоанис Колеца

Тема на дисертационния труд: ПРИЕМАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ СТАНДАРТИ ЗА ФИНАНСОВА ОТЧЕТНОСТ В ЕС. ЕФЕКТЪТ НА ДОХОДНОСТТА НА БАНКАТА. ПРИМЕР НА ГРЪЦКИТЕ БАНКИ В БЪЛГАРИЯ.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд на Елени Йоанис Колеца за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ се състои от резюме, въведение, четири глави, заключение, използвана литература и 5 приложения. Той включва 164 страници текст, 29 фигури и 35 таблици.

Считам, че темата на дисертацията е сполучливо избрана. Тя е актуална и има голяма научна и практическа значимост. Дисертантката е обосновала много добре значимостта на темата и нейната актуалност. Ясно е открила проблемите, които се заема да реши. Темата е благодатна за докторска дисертация, поради това, че в българската наука тази проблематика и в такъв контекст на изложение не е разработена. В същото време тя е много комплексна и сложна, и за разработването ѝ са необходими добра теоретична подготовка, високи аналитични способности и опит в извършването на изследвания и за българската, и за гръцката практика. Обектът на дисертационния труд - значението на Международните стандарти за финансово отчетване, определени от финансовите съотношения и резултатите от тях в отчетите на банковите институции е актуален и уместно избран в контекста на разбирането, че банковата система представлява ядрото на финансовата система, а нейното състояние зависи до голяма степен от финансовото състояние на банките. Спазени са утвърдените изисквания за дисертационен труд: вярно са определени обектът на научния труд, както и тезата. Приложени са основни изследователски подходи и методи (макар и да не са разписани специално във въведението на дисертацията), включващи информационно осигуряване, анализ на ограничителни условия, обработка и анализ на данни, както и широк кръг от логически и статистически методи и подходи, допринасящи за доказване на тезата и изпълнение на изследователските намерения на дисертантката. Структурата на дисертацията е логически изградена и е подчинена на цялостното разработване

на изследователския проблем, на постигането на изследователските задачи и цел. Текстът е обогатен и сполучливо онагледен с таблици и фигури, които способстват за лесното му възприемане и вникване в същността на изследването.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

В съдържателен план дисертационният труд на Елени Колеца се занимава с изследване, изчисляване и анализ на рентабилността и ефективността на гръцките банкови институции, които се намират в България. Това най-напред се прави чрез използването на финансови съотношения, за годините през които са прилагани Международните стандарти за финансово отчитане. След това се пристъпва към статистически анализ за годините след прилагането на Международните стандарти за финансово отчитане. Благодарение на този анализ се получава завършено описание на обхванатите от дисертантката кредитни институти. След този етап в работата се преминава към сравнение на дадените резултати за всяка банка, оценка и извеждане на получените резултати и заключения.

В методичен и методологичен план Елени Колеца отчита ясно предимствата и недостатъците на използваните методи на финансовото отчитане. Дава обосновка, за това че основната причина за избора на използване на финансовите коефициенти са техните предимства, тъй като те вече са анализирани. Достига до извода, че всяко финансово съотношение само по себе си не е достатъчно за правилното функциониране на банкова институция. Поради това тя решава да направи в изследването си изчисления за най-представителните финансови съотношения за получаване на надеждни резултати. И за анализа на рентабилността са използвани три основни финансови съотношения, и за ефективността - също три финансови съотношения.

По-нататък, по отношение на извършения статистически анализ, в основата се залага регресионен анализ. Получените резултати дават възможност на дисертантката да идентифицира връзката между определящите фактори на рентабилността на банката и това, което е повлияло силно или слабо върху дейността на банките.

Това ми дава основание да смятам, че работата, извършена от Елени Колеца показва добра теоретична подготовка, както и способност тя да стига до научни обобщения. Разработеното в първа и втора глава показва уменията на докторантката на основата на задълбочените си знания да генерира методически решения. Постигнатото в трета и четвърта глава дава основание за извод по повод много доброто познаване на анализирания обект и високи способности на дисертантката за извършване на научно-практически изследвания и анализи.

По отношение на представителността на данните, изложени в труда може да се отбележи, че са с необходимата представителност и актуалност. Цитирането и позоваването на първичните литературни и справочни източници е коректно.

В техническо отношение дисертацията е отлично оформена. Балансирана е като обем в четирите си глави. Качествата на таблиците и фигурите е на много високо ниво.

Документационният материал е коректно изведен и изчерпателен. Стилът и езикът на изложение са на нужното равнище за дисертационен труд.

III. Оценка на автореферата

В резултат на задълбоченото ми запознаване с автореферата и със съдържанието на дисертационния труд достигнах до заключението, че:

1. Авторефератът е разработен сериозно, но отсъстват основните атрибути, които отразяват, заложеното в дисертацията като обект, цели, задачи, структура.
2. В съдържателно отношение авторефератът напълно съответства на дисертационния труд. Той коректно отразява основните моменти в дисертацията и дава ясна представа за постигнатото от Елени Колеца.

IV. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Според мен най-съществените приноси, постигнати в дисертационния труд, са следните:

1. Първо, дисертацията потвърждава, че приемането на Международни стандарти за финансово отчитане има положителен ефект върху работата на банките. Силните банкови институции стават по-силни след 2005 г., което е показателно, че банките се стремят да се хармонизират с МСФО и се възползват чрез финансовите си отчети по начин, който представя ефективност в период, който може да бъде труден за банките (тъй като съвпада с началото на икономическата криза в Гърция).
2. Второ, потвърдено е, че има положителна връзка между определящите фактори на рентабилността на банките. Доказано е съществуването на умерена положителна корелационна връзка между възвращаемостта на активите и размера на банката (размера на активите). Идентифицирани са значителни положителни връзки между финансовите резултати и общите активи, управлението на активите и оперативната ефективност с коефициенти на регресия. Обяснена е доходността на банките с размера на банката, управлението на активи и оперативната ефективност. Идентифицирани са няколко отклонения в рентабилността на банките. Направен е успешен опит за обвързване на рентабилността на банките с икономическия цикъл.

V. Въпроси по дисертационния труд

Внимателното ми запознаване с дисертационния труд ми дава основание да обобща, че в него няма допуснати съществени пропуски, неточности или противоречия. Същевременно имам и два въпроса, които по-скоро могат да са възможност за бъдещата работа на дисертантката. Те се свързват с това, че през 2018 год. е обявено, че четирите най-големи гръцки банки планират да намалят наполовина лошите си кредити до 2021 година. Такъв ангажимент са поели финансовите институции пред Европейската централна банка (ЕЦБ). Това означава и, че гръцките финансови

институции ще трябва да търсят купувач на лоши кредити за 45 милиарда евро. Според неофициални данни до края на 2019 година банките в Гърция трябва да се освободят от 11,5 милиарда евро лоши кредити. Въпросите ми са дали се очаква реакция и ако да, каква може да е тя от страна на гръцките банки в България?

VI. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Дисертационният труд е цялостно и добросъвестно научно изследване на значим и актуален научен проблем. Изследователските задачи успешно са изпълнени, а основната цел е реализирана. Постигнати са научно-приложни приноси, които обогатяват научното знание и подпомагат практиката. Дисертационният труд заслужава положителна оценка и отговаря на изискванията за присъждане на исканата научна степен.

Всичко това ми дава основание с пълна убеденост да **препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на Елени Йоанис Колеца образователната и научната степен “Доктор”**.

Дата: 27.11.2019

Изготвил становището: доц.д-р Мария Марикина